Det vil være en naturlig opfølgning på det ministerrådsforslag om samarbejde i det arktiske område, der blev vedtaget på Nordisk Råds seneste session i Kuopio i november 1995. At der i september i år opnåedes enighed om oprettelsen af det internationale Arktiske Råd er en yderligere bekræftelse af regionens øgede betydning.

Det var et vigtigt led i reformarbejdet, at der blev foretaget en gennemgang af de nordiske institutioner. I den særlige arbejdsgruppe under stiftamtmand Søren Christensens ledelse, blev samtlige 47 nordiske institutioner gennemgået for at sikre, at institutionerne levede op til kravet om »nordisk nytte« og en effektiv drift. Resultatet er blevet at otte institutioner nedlægges helt. Andre fem nedlægges eller sammenlægges for at genopstå med tilpassede arbejdsområder. Endelig får tre institutioner en helt ny virksomhedsprofil.

Ved denne rationalisering kan der bl.a. frigøres midler fra institutioner til fordel for enkeltprojekter. En udvikling jeg fuldt ud støtter.

Som et andet led i reformarbejdet blev det besluttet, at Nordisk Råds præsidiesekretariat i Stockholm flytter til København for at kunne arbejde i nær kontakt med Nordisk Ministerråds sekretariat i Store Strandstræde. Denne overflytning er sket den 1. august i år. Og det er lykkedes at skaffe lokaler i Store Strandstræde, så de to sekretariater i dag i bogstavelig forstand er »samlokaliseret«, som det var ønsket.

At vi i dag afsætter ca. halvdelen af budgettet til områderne kultur, uddannelse og forskning afspejler ønsket om at betone nordisk identitet i det nye Europa. Og vores fælles sprogforståelse er i den forbindelse noget afgørende.

Det var baggrunden for at vi under det danske formandskab i 1995 tog initiativ til at undersøge, hvordan vi kan styrke den fælles sprogforståelse i Norden. En arbejdsgruppe afleverede sin rapport i juni i år med den sigende titel: »Det Umistelige«. Forfatterne har villet understrege det vigtige i, at vi i en tid præget af internationalisering bevarer og udbygger det fællesskab i Norden, der har som noget afgørende, at vi uden alt for meget besvær umiddelbart forstår hinandens sprog. Det fællesskab, som med den tidligere islandske præsident Vigdis Finnbogadóttirs ord er det usynlige bånd, der styrker den nordiske samhørighed og bekræfter vor nordiske identitet.

Og det er vigtigt at holde fast i, at når vi taler om den fælles sprogforståelse bygger det på kendskab til de tre skandinaviske sprog. Der kan i det nordiske arbejde spores en udvikling i retning af en øget anvendelse af andre nordiske sprog. Jeg erkender gerne, at sprogspørgsmålet er vanskeligt og følsomt. Men det er vigtigt, at vi holder fast i kendskabet til de skandinaviske sprog som noget fundamentalt i samarbejdet. Derfor vil vi fra dansk side bl.a. arbejde for, at der afsættes øgede midler til samarbejdet mellem sprognævnene i de nordiske lande de kommende år.

EU er dynamoen i det nye Europa. Og det var et centralt punkt i reformarbejdet, at det nordiske samarbejde skulle tilpasse sig en situation, hvor nu tre nordiske lande er medlemmer af EU. Nordisk Råds Europakonference i København i marts i år var en markering af den betydning denne del af samarbejdet nu har. Det var en særdeles vellykket konference, der som et slags overordnet tema havde: Hvad ønsker de nordiske lande af EU, og hvad kan Norden på sin side bidrage med i den europæiske udvikling.

Samarbejdet om EU/EØS spørgsmål af betydning for Norden er ved at finde sin form. Den nordiske kreds informeres løbende om arbejdet i EU. Og arbejdet med at identificere spørgsmål, der har en klar nordisk dimension, hjælpes af, at EU/EØS-spørgsmål er faste dagsordenspunkter på embedsmandsmøder og ministermøder i den nordiske kreds. Samarbejdsministrene har bl.a. som en naturlig del heraf pålagt ministerrådets generalsekretær at skabe rutiner, der sikrer en vis ensartethed ved implementering af EU-direktiver. Der er skabt gode rammer for denne del af samarbejdet.

Der tages ikke hermed skridt til at Norden skal udgøre en blok i forhold til EU. Det følger alene af at der er områder, hvor vi har forskellige holdninger. Men vi har en klar interesse i at videreføre vor lange tradition for kontakter og konsultationer, også i forhold til arbejdet i EU.

Med Finlands og Sveriges medlemskab af EU er det politiske og økonomiske tyngdepunkt i Europa forskudt mod nordøst. Dette er i sig selv en udvikling, der giver de nordiske lande særlige muligheder og et særligt ansvar i vort nærområde.

De nordiske lande yder nationalt betydelige midler til Øststøtte, og vi har i fællesskab et program for Nordens nærområder, hvortil der som tidligere nævnt er afsat 50 mio. kr. for 1997.

Det er vigtigt at der er sammenhæng mellem de nationale programmer og den fællesnordiske